

Informacja dotycząca potencjalnych (niewymagalnych) zobowiązań i należności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, według stanu na 31.12.2023 r.

Wstęp

Informacja dotyczy następujących gwarancji i poręczeń Skarbu Państwa:

- poręczenia i gwarancje spłaty kredytów – art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2023 r. poz. 926 z późn. zm.),
- poręczenia i gwarancje wykonania zobowiązań wynikających z obligacji – art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne,
- gwarancje i poręczenia za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego – art. 39d ust. 2 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2483 z późn. zm.),
- gwarancje i poręczenia wypłat ze środków Krajowego Funduszu Drogowego wynikających z umowy o budowę i eksploatację albo wyłącznie eksploatację autostrady – art. 39j ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym,
- gwarancje i poręczenia za zobowiązania PKP PLK S.A. z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz wyemitowanych obligacji z przeznaczeniem na finansowanie prac przygotowawczych oraz zadań inwestycyjnych realizowanych z ramach programu wieloletniego zawierającego inwestycje obejmujące linie kolejowe zarządzane przez tę spółkę oraz wynikających z umów i porozumień międzynarodowych lub dotyczących linii kolejowych o znaczeniu wyłącznie obronnym lub państwowym a także dotyczących zakupu i modernizacji pojazdów kolejowych przeznaczonych do diagnostyki, utrzymania, naprawy lub budowy infrastruktury kolejowej oraz do prowadzenia działań ratowniczych lub budowy i modernizacji punktów zaplecza technicznego przeznaczonych do obsługi ww. pojazdów kolejowych – art. 38 ust. 10 ustawy z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1786 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem,

przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568 z późn. zm.),

- gwarancje za zobowiązania Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. wynikające z obligacji emitowanych na realizację programów rządowych dla mikro, małych, średnich i dużych firm oraz programu wsparcia dla Polskich Linii Lotniczych LOT S.A. – art. 21aa ust. 2 ustawy z dnia 4 lipca 2019 r. o systemie instytucji rozwoju (Dz. U. z 2023 r. poz. 1103 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z obligacji emitowanych na rzecz Funduszu Pomocy – art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 167 z późn. zm.),
- gwarancje za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego wynikające z wyemitowanych obligacji lub zaciągniętych kredytów/pożyczek na rzecz Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych – art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248),
- gwarancje za zobowiązania z tytułu kredytów lub limitów na akredytywy bankowe lub transakcje zabezpieczające – art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1772 z późn. zm.).

Zobowiązania

1. Łączne potencjalne (niewymagalne) zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji na 31 grudnia 2023 r. wyniosły

553 555 488,1 tys. zł, w tym:

- gwarancje krajowe 274 218 946,1 tys. zł,
- gwarancje zagraniczne 279 336 542,0 tys. zł,

z tego:

- a. kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji na podstawie ustawy o poręczeniach i gwarancjach wyniosła: 124 207 438,0 tys. zł, w tym:
 - gwarancje krajowe 4 147 200,0 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 120 060 238,0 tys. zł,
- b. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji udzielonych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wyniosła: 203 967 456,7 tys. zł, w tym:
 - gwarancje krajowe 181 054 651,0 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 22 912 805,7 tys. zł,
- c. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji za Polski Fundusz Rozwoju S.A. na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR, w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19, wyniosła: 77 048 379,0 tys. zł, w tym:
 - gwarancje krajowe 74 386 629,0 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 2 661 750,0 tys. zł,

- d. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji zagranicznych za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Pomocy Ukraina wyniosła: 16 569 317,4 tys. zł,
- e. kwota zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji za Bank Gospodarstwa Krajowego na zasilenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych wyniosła: 120 462 430,8 tys. zł, w tym:
 - gwarancje krajowe 3 330 000,0 tys. zł,
 - gwarancje zagraniczne 117 132 430,8 tys. zł,
- f. kwota zobowiązań Skarbu Państwa wynikająca z udzielonych gwarancji krajowych za zobowiązania spółek węglowych udzielonych na podstawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw wyniosła: 11 300 466,1 tys. zł.

2. W 2023 roku limit dla udzielanych poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa został określony do wysokości **200 000 000,0 tys. zł**¹. Ostatecznie w 2023 r. limit ten został obciążony kwotą 12 890 585,5 tys. zł, co stanowi 6,45 % określonego w ustawie budżetowej limitu.

Do tego limitu nie wlicza się gwarancji Skarbu Państwa udzielonych na podstawie:

- art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw,
- art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
- art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny,
- art. 34 ust. 2 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

3. W 2023 roku na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, Skarb Państwa udzielił 11 gwarancji zagranicznych (w tym 6 kredytów i 5 emisji obligacji) za zobowiązania BGK, PKP Intercity S.A. i PKP PLK S.A. w łącznej kwocie **12 890 585,5 tys. zł**.

W samym IV kwartale 2023 roku, Skarb Państwa udzielił 5 gwarancji zagranicznych (w tym 1 kredytu i 4 emisji obligacji) w łącznej wysokości **6 098 137,9 tys. zł**.

4. W związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, w 2023 roku Skarb Państwa udzielił 37 gwarancji emisji obligacji w łącznej wysokości **34 107 877,8 tys. zł** na rzecz obligatariuszy za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego zaciągnięte na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, w tym:

¹ Art. 6 ustawy budżetowej na rok 2023 z dnia 15 grudnia 2022 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 256 z późn. zm.).

- 34 gwarancje emisji obligacji krajowych w wysokości 17 920 167,8 tys. zł,
- 3 gwarancje emisji obligacji zagranicznych w wysokości 16 187 710,0 tys. zł.

W samym IV kwartale 2023 roku, Skarb Państwa udzielił 13 gwarancji emisji obligacji krajowych w łącznej wysokości **4 451 137,3 tys. zł** na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w BGK.

5. Ponadto w 2023 r. na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy Obywatelom Ukrainy, Skarb Państwa udzielił 5 gwarancji emisji zagranicznych w łącznej wysokości **11 303 455,8 tys. zł** na rzecz obligatariuszy za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego zaciągnięte w ramach Funduszu Pomocy, wynikające z wyemitowanych obligacji na rynku zagranicznym.

W samym IV kwartale 2023 roku, Skarb Państwa udzielił 2 gwarancji zagranicznych w łącznej kwocie **2 006 440,8 tys. zł**.

6. W 2023 r. Skarb Państwa udzielił 6 gwarancji kredytów, a także 2 gwarancji emisji obligacji (krajowej i zagranicznej) na podstawie ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny w łącznej kwocie **103 259 765,6 tys. zł** za zobowiązania Banku Gospodarstwa Krajowego zaciągnięte w ramach Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych.

7. Ponadto w 2023 r. na podstawie ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, Skarb Państwa udzielił 4 gwarancji spłaty zobowiązań w łącznej wysokości **6 638 000,0 tys. zł** za zobowiązania zaciągnięte przez spółki zobowiązane decyzją Prezesa Rady Ministrów do zakupu i sprowadzenia węgla do Polski, w tym:

- 2 gwarancji spłaty zobowiązań za Węgłokoks S.A. w wysokości 4 080 000,0 tys. zł,
- 1 gwarancji spłaty zobowiązań za PGE Paliwa Sp. z o. o. w wysokości 798 000,0 tys. zł,
- 1 gwarancji spłaty zobowiązań za PGE S.A. w wysokości 1 760 000,0 tys. zł.

8. Potencjalne zobowiązania Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na 31.12.2023 r. przedstawia tabela:

Grupa gwarancji	Kwota w tys. zł
• gwarancje udzielone za Bank Gospodarstwa Krajowego	432 591 700,2
w tym:	
- na zasilenie Funduszu Przeciwdziałania COVID-19	203 967 456,7
- na zasilenie Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych	120 462 430,8
- na wsparcie Krajowego Funduszu Drogowego	91 377 909,0

Grupa gwarancji	Kwota w tys. zł
- na zasilenie Funduszu Pomocy - Ukraina	16 569 317,4
- pozostałe gwarancje (KFM, infrastruktura)	214 586,3
• gwarancje udzielone za Polski Fundusz Rozwoju S.A. na realizację Programów rządowych w ramach Tarczy Finansowej PFR w związku ze zwalczaniem skutków COVID-19	77 048 379,0
• gwarancje udzielone za PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.	19 651 528,1
• gwarancje wypłat z Krajowego Funduszu Drogowego dla Gdańsk Transport Company S.A	5 334 102,5
• gwarancje wypłat z Krajowego Funduszu Drogowego dla Autostrady Wielkopolskiej II S.A.	4 758 866,2
• gwarancje udzielone za spółkę PGE Paliwa sp. z o. o.	4 500 000,0
• gwarancje udzielone za spółkę PGE S.A.	4 060 000,0
• gwarancje udzielone za spółkę Węglkokoks S.A.	2 740 466,1
• gwarancje udzielone za PKP Intercity S.A.	2 315 046,0
• gwarancja udzielona za Polską Agencję Żeglugi Powietrznej	506 400,0
• gwarancja udzielona za Szkołę Główną Handlową	49 000,0

Należności

1. Wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń na 31.12.2023 r. wyniosły **29 523,4 tys. zł**, w tym:

- kwota wierzytelności głównej Skarbu Państwa: 4 694,4 tys. zł,
- kwota odsetek ustawowych za opóźnienie na 31.12.2023 r.: 24 829,0 tys. zł.

2. W ustawie budżetowej na rok 2023 Skarb Państwa nie zaplanował wydatków na spłatę poręczonych i gwarantowanych zobowiązań oraz na pokrycie kosztów w odniesieniu do postępowań sądowych i egzekucyjnych, związanych z udzielonymi poręczeniami i gwarancjami Skarbu Państwa, z uwagi na niskie prawdopodobieństwo wystąpienia konieczności wydatkowania środków z powyższych tytułów. W 2023 r. nie zostały zrealizowane żadne wydatki budżetowe z tego tytułu.

Zasób majątkowy Skarbu Państwa

Zasób majątkowy Skarbu Państwa przeznaczony na zaspokajanie roszczeń z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa został utworzony² jako alternatywne, obok budżetu państwa, źródło spłat poręczonych lub gwarantowanych przez Skarb Państwa zobowiązań.

Na zasób składają się akcje i udziały uzyskane w wyniku dochodzenia przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych, w imieniu Skarbu Państwa, wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji oraz akcje i udziały w spółkach, stanowiące własność Skarbu Państwa, wyodrębnione przez Radę Ministrów do 17 lipca 2009 r.

Na koniec 2023 roku na zasobie majątkowym Skarbu Państwa, przeznaczonym na zaspokojenie roszczeń z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, znajdowały się **akcje i udziały** o łącznej wartości nominalnej **115 217,2 tys. zł.**

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa

Rachunek rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych został utworzony³ w Banku Gospodarstwa Krajowego. Na rachunku tym gromadzone są przychody ze sprzedaży akcji i udziałów składających się na omawiany powyżej zasób majątkowy, odsetki z tytułu oprocentowania środków zgromadzonych na tym rachunku oraz opłaty prowizyjne od udzielonych poręczeń i gwarancji.

Środki z rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa mogą być przeznaczone na:

- wykonywanie zobowiązań z tytułu poręczeń lub gwarancji udzielonych przez Skarb Państwa,
- pokrycie kosztów dochodzenia wierzytelności Skarbu Państwa powstałych z tytułu wykonania umowy poręczenia lub gwarancji,
- finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa pod warunkiem ich zwrotu na rachunek, w przypadku zaistnienia konieczności wypłat z tytułu poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa, w wysokości i terminie umożliwiającym realizację zobowiązań Skarbu Państwa.

Na koniec 2023 roku na rachunku rezerw poręczeniowych i gwarancyjnych Skarbu Państwa zgromadzono środki w wysokości **1 365 423,0 tys. zł.** Zostały one w całości i na bieżąco wykorzystane na finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz zarządzanie długiem Skarbu Państwa.

² Na mocy art. 25 ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne.

³ Na podstawie art. 30 ww. ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne.